

Dezvoltarea potențialului creativ al corpului – Muzică și mișcare în improvizația de grup / Developing the body's creative potential – Music and movement in group improvisation

Ulla LEVENS

Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Germany
ursula.levens@uni-oldenburg.de

REZUMAT

Studiul reprezintă experimente ale Cercului de Improvizație în Grup din Universitatea Oldenburg care promovează concepte didactice multidisciplinare. Conform acestora, predarea muzicii și studiul interpretativ sunt strâns legate între ele, muzica însoțită de mișcare dezvoltă potențialul creativ al omului. În cadrul seminariilor organizate la Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic s-a experimentat modul de îmbinare a mișcării cu muzica live, dar și cu diferite medii digitale, participanții având ocazia de a-și dezvolta concepte de interpretare proprii și de a le testa în activități de predare din școala primară.

Cuvinte cheie

muzică, mișcare, improvizație, medii digitale

INTRODUCERE

S Forma de exercițiu muzical bazat pe improvizația în grup (IG) este considerată un joc comun, liber în auto-exprimare, comunicație și interacțiune și oferă un câmp de experiență cu fațete multiple pentru experimentarea și sondarea conexiunii dintre muzică și mișcare, în special pentru grupuri de lucru eterogene înăuntrul și în afara școlii. Utilizarea improvizației comune, cu voce și instrumente muzicale, la care se adaugă tehnologiile electronice, conferă disciplinei de studiu Muzică următoarele avantaje:

- muzica poate fi experimentată în mod creativ ca joc,
- grupurile de învățare pot fi flexibil alcătuite,
- pentru stimularea creativității se pot utiliza materiale variate de joc,
- potențialul creativ al membrilor grupului se dezvoltă într-un proces de învățare trăit și reprezentat în comun,
- se conturează activități mai puțin obișnuite ca urmare a contribuției tuturor celor prezenți,
- se pot integra materiale de învățare multidisciplinare,
- se poate crea o puternică identificare a activităților organizate cu trăirile, pasiunile și activitățile proprii indivizilor participanți.

În legătura dintre muzică și mișcare corpul omenesc deține o poziție cheie, această comuniune apărând atât de la muzică înspre mișcare, cât și de la mișcare înspre muzică. Urmărind rolul corpului în direcția de la muzică

ABSTRACT

The study presents experiments of the members of Group Improvisation at the Oldenburg University which promotes multi-disciplinary pedagogical concepts. According to these, teaching music and performing music are closely connected, as music accompanied by movement develops the human creative potential. Within the seminars organized at the Oldenburg University we experienced the way movement combines with live music as well as various digital media, the participants having the opportunity to develop personal performing concepts and to test them in teaching activities in primary school.

Keywords

Music, movement, improvisation, digital media

INTRODUCERE

The form of music exercise based on group improvisation (GI) is considered a common, free play of self-expression, communication and interaction and offers a multifaceted field of experience for experimenting and exploring the connection between music and movement, especially for heterogeneous work groups inside and outside school. Using common improvisation, with voice and musical instruments, to which we add electronic technologies, confers the study object Music the following advantages:

- music can be experienced creatively as play,
- learning groups can be made up flexibly,
- in order to stimulate creativity one can use varied play materials,
- the creative potential of the group members develops in a learning process lived and represented together,
- less common activities emerge as a contribution of everybody present,
- we can integrate multi-disciplinary work materials
- we can create a powerful identification of the organized activities with the feelings, passions and activities of the participating individuals.

In the connection between music and movement the human body takes a key position, wherein this communion emerges both from music towards movement and from movement towards music. Following the body's role in the direction from music towards

înspre mișcare, cu precizarea muzicii (a lucrării) în prealabil, putem observa cum mișcările întregului corp, respectiv ale unor părți ale corpului, urmăresc o indicație perceptibilă acustic și spațial cu următoarele calități temporale și spațiale ale mișcării:

- instruire conform unei desfășurări date în prealabil,
- dans conform unui concept dat în prealabil (coregrafie printre altele),
- mișcare liberă a auto-expresiei.

În direcție inversă acestei legături este vorba despre mișcări ale întregului corp, respectiv ale unor părți ale corpului, prin care se configurează muzica. În aceste situații apar următoarele procese de reprezentare temporală și spațială:

- folosirea corpului ca producător de sunete și corp de rezonanță (voce, percuție corporală),
- executarea de mimică și gesturi sonore pe instrumente muzicale și obiecte electronice etc.,
- executarea de mișcări de dirijare a unui ansamblu muzical.

Perceperea muzicii, care este premergătoare oricărei reprezentări a muzicii și o însoțește pe aceasta, se cere subliniată, căci corpul, cu simțurile și conștiința sa, joacă rolul central. Prin înțelegerea și reprezentarea muzicii corpul uman are așadar o funcție dublă.

INTEGRAREA ACȚIUNII CORPORALE ÎN RELAȚIE CU IMPROVIZAȚIA MUZICALĂ

Corelațiile dintre muzică și mișcare evidențiază rolul central al corpului uman, includerea mișcărilor corporale în improvizația muzicală fiind evident solicitată. Antrenarea mișcării, percepția și conștiința corporală sunt adesea în plan secundar în viața de zi cu zi, frecvent supraîncărcată cu accesarea mediilor digitale. Instruirea percepției, a relației cu corpul ar trebui să aibă un loc însemnat în pedagogia muzicală, alături de mijlocirea formării de aptitudini în interpretarea instrumentală și în învățarea socială care apelează la tehnologii electronice. Astfel, se ridică întrebări precum:

- Cum se poate educa folosirea corpului simultan cu improvizația instrumentală de grup?
- Cum se poate folosi corpul pentru improvizația instrumentală de grup?
- Ce efect are integrarea acțiunilor corporale asupra reprezentării spontane a muzicii?

Influența improvizației *de contact*, o comunicare în domeniul corporal după principiul de a ghida și a urma¹, asupra improvizației muzicale a fost cercetată de Heilke Bruns, care a descoperit și descris efectul pozitiv al dansului din improvizația de contact asupra comportamentului de improvizație muzicală². Un rezultat important al studiului ei a fost acela „că

movement, by indicating the music (the work) in advance, we can notice how the movements of the whole body, respectively of certain body parts, follow an acoustically and spatially perceivable indication with the following temporal and spatial qualities of movement:

- training according to a course given in advance,
- dance according to a concept given in advance (choreography among others),
- free movement of self expression.

In the reverse direction of this connection we talk about movements of the whole body, respectively of certain parts of the body, through which music is configured. In these situations we have the following processes of temporal and spatial representation:

- using the body as sound producer and resonance body (voice, body percussion),
- performance of mimics and acoustic gestures accompanied by music instruments and electronic devices, etc.,
- performance of conducting movements of a music ensemble.

The perception of music, which precedes any representation of music and accompanies it, needs to be highlighted, because the body, with its senses and consciousness, plays the central role. By understanding and representing music, the human body therefore takes a double function.

INTEGRATION OF CORPORAL ACTION IN RELATIONSHIP TO THE MUSIC IMPROVISATION

The correlations between music and movement highlight the central role of the human body, the inclusion of corporal movements in music improvisation being obviously requested. The training of movement, the corporal perception and consciousness are often in a secondary field in every day life, which is often overloaded with the accessing of digital media. The training of perception, of the relationship to the body, should occupy a central place in music pedagogy, next to the mediation of training skills in instrumental performance and social learning which resort to electronic technologies. Thus, such questions arise as:

- How can we educate the use of the body at the same time with the instrumental group improvisation?
- How can we use the body for instrumental group improvisation?
- Which is the effect of integrating corporal actions on the spontaneous representation of music?

The influence of *contact* improvisation, communication in the corporal field by the principle guiding and following¹, on music improvisation has been researched by Heilke Bruns, who discovered and described the positive effect of dance in contact improvisation on the music improvisation behaviour². An important result of

¹ V. <http://www.bewegt-im-leben.de/502.4/502.4.15/index.html> (accesat la 1.2.16 ora 22:45)

² V. Bruns, Heilke (2000): *Am Anfang war Berührung. Kontaktimprovisation. Auswirkungen auf Körperbewusstsein, Bewegungsverhalten und musikalische Improvisation*. Libri BoD descris în Ammen, Maïke (2015): "Mit allen Sinnen. Ganzheitlich-ästhetische Wahrnehmung in der Musikvermittlung." Lucrare de licență la IfM la CvO Univ. OL, p. 20-27

¹ See <http://www.bewegt-im-leben.de/502.4/502.4.15/index.html> (accessed on 1.2.16, 22:45)

² See Bruns, Heilke (2000): *Am Anfang war Berührung. Kontaktimprovisation. Auswirkungen auf Körperbewusstsein, Bewegungsverhalten und musikalische Improvisation*. Libri BoD described in Ammen, Maïke (2015): "Mit allen Sinnen. Ganzheitlich-ästhetische Wahrnehmung in der Musikvermittlung." Bachelor paper at IfM of CvO Univ. OL, pp. 20-27

participantele au redescoperit calitățile jocului și experimentării și au obținut astfel o nouă cale de acces spre improvizație.³

DEMERS DIDACTIC

Cu scopul de a experimenta modalități de îmbinare a muzicii și mișcării în cadrul unui seminar pedagogic s-a ales un grup de improvizație muzicală a cărui acțiune a fost extinsă într-un spațiu multidisciplinar, ceea ce a determinat ca la câmpul acustic să se adauge nivelul vizual și senzomotor ca stadii de sine stătătoare de percepție și reprezentare. Acestea, în procesul de improvizație al grupului, pot fi reprezentate separat unul de celălalt sau în paralel. La finalul fiecărei faze de improvizație în grup intervine reflectarea, văzută ca o interacțiune verbală în cadrul grupului și, dacă este prezent, și în relație cu publicul. Înregistrările audio sau video precum și utilizarea sincronă a unor medii digitale, ca material de discuție pentru reflexie, sunt de asemenea recomandabile.

Organizarea seminarului s-a realizat în trei faze de practică, exercițiile fiind potrivite și pentru utilizarea lor în orele de muzică din școli:

a) Accesarea temei, acomodarea cu mișcările corpului însoțite de exprimarea vocală, pe baza principiului de a ghida – a urma, unirea celor două realizându-se în ambele direcții,

Imaginile 1, 2: Grupuri de muzică și mișcare

her study was that „participants rediscovered the qualities of playing and experimentation and obtained a new access way to improvisation.”³

TEACHING ENDEAVOURS

In order to experiment ways of combining music and movement within a pedagogical seminar, we chose a music improvisation group whose action was extended in a multi-disciplinary space, which caused the addition of the visual and sensory-motor level to the acoustic field as autonomous stages of perception and representation. Within the group's improvisation project, they can be represented separately or in parallel. At the end of each stage of group improvisation we get a reflection stage, seen as verbal interaction within the group, and, if an audience is present, in relation to them. Audio and video recordings as well as the synchronous use of digital media as discussion material for reflection are also recommendable.

The organisation of the seminar was done in three stage of practice, the exercises being also appropriate for use in music classes in schools:

a) Accessing the theme, adjusting to the body movements accompanied by vocal expression, based on the guide-follow principle, the union of the two being accomplished in both directions,

Images 1, 2: Music and movement groups

b) Reprezentarea unor sarcini complexe ce vizează performanțe multidisciplinare, pe baza unor concepte proprii și unitare de abordare joc/interpretare, moment ce creează impulsuri reciproce

b) Representation of complex tasks which pursue multidisciplinary performances, based on own unitary concepts of play/performance approach, a moment which creates reciprocal impulses

³ Citat din H. Bruns (2000) p. 75 în Ammen, Maike (2015), p. 26

³ Cited from H. Bruns (2000) p. 75 in Ammen, Maike (2015), p. 26

Imaginile 3,4: Sarcini complexe

c) Realizarea unor concepte de joc cu studenții în școală (imaginile 2, 4, 5, 7).

Într-o altă ipostază se pune accent pe muzică și mișcare în acțiune cu un grup de studiu separat, pentru fiecare domeniu elaborându-se un repertoriu special. La începutul fiecărei ore se realizează mișcări corporale sub formă de exerciții individuale, cu parteneri sau/și în grup cu mimică, gesturi, mișcări, atitudini corporale și contacte corporale. Se realizează exerciții de percepere și reprezentare a mimicii în ipostaze comune ale jocului, în dialog și cu rol solistic. În continuare sunt sincronizate ambele domenii, prin atribuirea de sarcini complexe, pentru a da participanților câteva exemple despre conceptul de joc.

Participanții la seminarele de improvizație în grup au activat în cadrul a patru scenarii de joc, primul și ultimul au fost realizate în 2011 (cu o grupă de seminar), conceptele de joc doi și trei au fost experimentate în anul 2015, împreună cu o clasă de școală primară, diferită de primul experiment.

Conceptul de joc 1.: „În țara zânelor și trolilor”⁴

Este un joc bazat pe improvizarea comună a unei povești, concepută ca o reprezentare multidisciplinară. În acest scop, materiale care stimulează fantezia au fost puse la dispoziția unui grup de povestitori, apoi unui alt grup de muzică precum și unui grup de mișcare. În cele trei grupuri mici (grup de povestire, muzică și mișcare) s-a creat spontan, într-o inspirație reciprocă, o acțiune din

Images 3, 4: Complex tasks

c) Accomplishing play concepts with students in schools (images 2, 4, 5, 7).

In another hypostasis we focus on music and movement in action with a separate study group and we elaborate a special repertoire for each field. At the beginning of each class we perform corporal movements in the form of individual exercises, exercises with partners or/and in group with mimic, gestures, movements, corporal attitudes and corporal contacts. We perform exercises of perception and representation of mimics in common hypostases of the play, in dialog and with soloistic role. Next, we synchronize both fields, by attributing complex tasks, in order to give participants a few examples about the play concept.

The participants in the group improvisation seminars activated within four play scenarios, of which the first and the last were done in 2011 (with a seminar group), play concepts two and three were experimented in 2015, together with a primary school class, different from the first experiment.

Play concept 1: „In the land of fairies and trolls”⁴

It is a play based on the common improvisation of a story, conceived as a multidisciplinary representation. To this end, fantasy-stimulating materials were given to a group of story tellers, then to another music group as well as to a movement group. In the three small groups (story tellers’, music and movement group) an action was spontaneously created, in mutual inspiration, from the

⁴ Fehrmann, Elena; Jansen, Doris: "Im Land der Elfen und Trolle" elaborare scrisă a unui concept de joc pentru instrumente cu coarde în orele de muzică ale clasei a 2-a GS, semestrul I, 2011/12

⁴ Fehrmann, Elena; Jansen, Doris: "Im Land der Elfen und Trolle" written elaboration of a play concept for string instruments in music classes of class 2 GS, semester I, 2011/12

lumea miturilor și legendelor, care a fost prezentată ulterior într-o reprezentare scenică. În centrul procesului de improvizație comună s-au aflat interacțiuni pe nivelul percepției și reprezentării verbale, acustice și vizuale. Imaginile 3 și 4 înfățișează grupul de mișcare în acțiune.

Conceptul de joc 2: „Să construim un cuib de păsări”⁵

În acest scenariu de joc s-au preconizat activități interpretative ce au implicat grupe de *construcție*, sprijinite de un grup de copii cu sarcini muzicale. Din materiale naturale s-a construit și decorat un cuib de păsări, iar acest tip de activități au fost transpuse ritmic și melodic pe diferite instrumente. În acest proces improvizatoric au fost subliniate conexiunile zgomotelor rezultate din construirea cuibului cu sonoritățile grupei ce producea muzică.

Imaginile 5 și 6: Momente ale celor două grupuri de lucru.

world of myths and legends, which was later presented in a stage representation. At the centre of the process of common improvisation lay the interaction on the levels of verbal, acoustic and visual representation. Images 3 and 4 show the movement group in action.

Play concept 2: „Let's build a bird's nest”⁵

In this play scenario we developed performance activities which involved *construction* groups supported by a group of children with musical tasks. With natural materials they built and decorated a bird's nest and these types of activities were transposed rhythmically and melodically to various instruments. In this improvisational process we highlighted the connections of sounds resulting from building the nest with the sounds of the music-producing group.

Images 5 and 6: Moments of the two work groups.

⁵ Bormuth, Katharina: "Vogelnest bauen", descriere a conceptului de joc – v. protocolul reprezentației din 5.5.15 de Florian Krabbe

⁵ Bormuth, Katharina: "Vogelnest bauen", description of the play concept – see the protocol of the representation of 5.5.15 by Florian Krabbe

Conceptul de joc 3: „Fiți atenți unii la alții – reacționați reciproc”⁶

În acest concept de joc s-a urmărit în principal identificarea rolului individual al participanților din grupa cursanților și totodată cunoașterea și respectarea celorlalți în locurile lor individuale. Ca joc de mișcare, aici s-au aflat în prim plan o multitudine de mișcări corporale. Jocul cu câte o grupă de muzică și de mișcare s-a transformat într-o competiție cu activități din timpul liber, reprezentate pantomimic și muzical (joc pe computer – joc de fotbal).

Imaginea 7: o grupă de muzică

Conceptul de joc 4: „În țara unde culorile și formele se schimbă”⁷

În acest scenariu de joc s-a urmărit confruntarea a diferite culori și forme, pe nivelul de reprezentare vizual și pe nivelul creativ, cu reprezentarea muzical-acustică. În procesul de improvizație a luat naștere, printr-o interacțiune între participantele din grupa muzicală și cele din grupa de reprezentare vizuală, multe sculpturi mici colorate, un construct mare în culori vii.

Imaginea 8: sculptură produsă cu PlayMais colorat (lipită și modelată).

CONCLUZII: Însemnătatea lucrului cu corpul pentru improvizația de grup

Includerea motricității corporale în improvizația de grup, ca niveluri de sine stătătoare de percepție și reprezentare, oferă următoarele avantaje:

⁶ Klemens, Vanessa; Schole, Mirja: "Einander wahrnehmen - Aufeinander reagieren", elaborare scrisă a unui concept de joc în orele de muzică ale clasei a 2-a GS, semestrul II, 2015

⁷ Sommerfeld, Sarah: "Im Land, wo Farben und Formen wachsen", elaborare scrisă a unui concept de joc, semestrul I, 2011/12

Play concept 3: „Pay attention to one another – react to one another”⁶

In this play concept we pursued mainly the identification of the individual role of the participants and at the same time getting to know and respect the others in their individual play. As movement play we focused on a multitude of corporal movements. The play with one music group and one movement group turned into a competition with leisure time activities, represented pantomimically and musically (computer game – football game).

Image 7: A music group

Play concept 4: „In the land where colours and shapes grow”⁷

In this play scenario we pursued the confrontation of various colours and shapes, on a visual and a creative representation level, with the musical-acoustic representation. In the process of improvisation, by means of an interaction between the musical participants and the visually representing participants, many small colourful sculptures, a large and brightly coloured construct came to life.

Image 8: sculpture made with colourful PlayMais (stuck and modelled).

CONCLUSIONS: The meaning of body work in group improvisation

Including body motricity in group improvisation, as autonomous levels of perception and representation, offers the following advantages:

⁶ Klemens, Vanessa; Schole, Mirja: "Einander wahrnehmen - Aufeinander reagieren", written elaboration of a play concept in music classes of class 2 GS, semester II, 2015

⁷ Sommerfeld, Sarah: "Im Land, wo Farben und Formen wachsen", written elaboration of a play concept, semester I, 2011/12

- prin concentrarea asupra corpului sunt posibile experimentarea, cercetarea și confruntarea cu aspectele mișcării în mod țintit,
- configurațiile mișcării în procesele de improvizație în grup sunt percepute și reprezentate în mod unitar,
- experiențele corporale trăite individual conferă persoanelor din grup mai multe posibilități de reprezentare a procesului de improvizație,
- experiențele corporale trăite în comun consolidează congruența grupului,
- experiențele corporale trăite individual și în comun oferă participanților din grup conștiință de sine, curajul de a îndrăzni, demontarea temerilor, recunoaștere, respect și acceptare.

Conceptul experimentat de includere a activității corporale în munca muzicală creativă a avut, atât printre studenții cursanți cât și printre elevi, un efect evident pozitiv. Includerea mișcării corporale, exprimarea, contactul corporal reprezintă o schimbare bine primită în mediul didactic, o alternativă apreciată la învățarea sedentară, care îngreunează învățarea din școală și facultate.

- by concentrating on the body targeted experimenting, researching and confrontation with the aspects of movement are made possible,
- configurations of movement in the processes of group improvisation are unitarily represented,
- the individually lived corporal experiences confer people in the group more possibilities of representing the improvisation process,
- the jointly lived corporal experiences consolidate the group cohesion,
- the individually and jointly lived corporal experiences offer participants in the group self-consciousness, the courage to dare, dismantling of fears, recognition, respect, and acceptance.

The experienced concept of corporal activity inclusion in the creative musical work had, both among students attending the course and among pupils, an obvious positive effect. Including corporal movement, expression, corporal contact is a welcome change in the field of pedagogy, an appreciated alternative to sedentary learning, which make the learning in schools and universities difficult.

BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

- [1] Friedemann, Lilli (1983): *Trommeln - Tanzen - Tönen: 33 Spiele für Große und Kleine*, UE
- [2] Gagel, Reinhard (2010): *Improvisation als soziale Kunst*, Schott Music
- [3] Gagel, Reinhard; Schwabe, Matthias (Hg) (2013): *expressiv & explorativ, musikalische Improvisation in der Schule*,
- [4] Lilli-Friedemann-Stiftung, BoD Hahn, Walter, Siegfried; Fischer, Charlotte (2010): *Die Sinne erleben*, Drachen Hüther, Gerald (2012): *Was wir sind und was wir sein könnten*,
- [5] Fischer Leonhardsmair, Teresa (2014): *Bewegung in der Musik, transcript Bielefeld*
- [6] Levens, Ulla (2007): *Musik-Spiele für das Lernen im Primarbereich*, Oldenburger Vordrucke 563, diz Mettler, Barbara (1975): *Group Dance Improvisations*, Tuscon Arizona 1975
- [7] Rüdiger, Wolfgang (1995): *Der musikalische Atem: Atemschulung und Ausdrucksgestaltung in der Musik*, Nepomuk
- [8] Rüdiger, Wolfgang (2014): *Musikvermittlung - wozu? : Umrisse und Perspektiven eines jungen*
- [9] Arbeitsfeldes, Schott Schlimp, Karen; Jarchow, Peter (2010): *Impro-Mosaik*, Nepomuk
- [10] Wagenhofer, Erwin; Kriechbaum, Sabine; Stern, André (2013): *Alphabet - Angst oder Liebe*, Ecowin